

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmvla Caietani

Cajetan, Thomas

Antverpiae, 1575

Temeritas in iudiciis euitanda est, & potest verti in peccatum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41716

Iudicium temerarium. 389

for scire, sed ipsi iudices tenentur scire quæ spectant ad officium suum. Et propterea ipse seipsum prober, si est iudex ordinarius, si violauit quæ sunt ordinarii. Et si est iudex delegatus, si violauit quæ sunt delegati: puta petere aut recipere præter esculenta paucorum dierum, expensas in casu: quia Ecclesiasticus tenetur restituere, de rescript. in vi c. statutum. & cum ab omni. de. vi. & honest. cleric. Secularis autem non potest præter esculenta plusquam quatuor aureos recipere: si causa excedit centum aureos, ut ciuiles leges statuunt. Sed hæc sint exempli causa dicta, ipsi de seipsis loquantur.

*Temeritas in iudiciis euitanda est, et potest
ueri in peccatum.*

Iudicium temerarium (quo homo quicumque sine sufficienti certitudine iudicat proximum de animo seu intentione) peccatum est, quia nemo debet diffinitiuè asserere etiam in suo corde quod nescit, in præiudicium præsertim alterius. Et si iudicat proximum de peccato mortali peccat mortaliter: quia sine sufficienti causa despicit proximum, & in corde suo dat illi iniuriosum locum absque rationabili causa. Si autem iudicat de peccato veniali, aut de mortali, non assertiuè in corde suo determinat, quamuis credat firmiter & temerariè, non peccat mortaliter: quia non diffinitiuè iudicat, sed venialiter, magis & minus grauius iuxta qualitatem signorum æstimandi, & affectus malè dispositi. Vbi quoque pro timoratis conscientis, memento discernere inter iudicium operis, & iudicium personæ. Nam si quis non plus sciens audit aliquem maledicentem (puta in mala hora) aut videt aliquem exercentem aliquem turpem actum, & credens actus huiusmodi esse secundum se peccata mortalia, iudicat illos peccati mortalis, non incurrit

A a s

peccatum

390 Iudicium temerarium.

peccatum iudicii temerarii, de quo est communis sermo quoniam non iudicat persona, sed opus: nec errat in iudicio personali: sed in iudicio rerum. Tunc autem iudicaret temerarie, quando esset iudicium personale: ita quod ex parte intentionis seu animi iudicaret illum peccare mortaliter, audens definire in actibus dubis aut venialibus intentionem mortalem.

Iuramento licito duo crimina contrariantur.

Iurare si duos habet comites, iudicium, iustitiam & veritatem, actus virtutis religionis est, ut pote profitens Deum infallibilem omnium notitiam ac veritatem habere. Propter quod scriptum est. Laudabuntur omnes qui iurant in eo.

Contrariantur autem iuramento duo crimina, periurium, & iurare per falsos deos, aut creaturas. Et de periurio quidem in loco sup. inferius tractabit.

De hoc autem crimine quod gravius est, nec habet nomen proprium, adverte quod ad blasphemiam reducitur: quia dum aliquis intendit verè iurare, intendit testimonium infallibile afferre: & dum per creaturam quamcumque; aut falsum Deum iurat, profitetur creaturam illam seu illum æstimatum Deum esse infallibilem testem, quod est proprium Dei veri, ac per hoc attribuit, quod est proprium Dei, alteri, quod est blasphemare. Est ergo iurare per creaturas, aut falsum Deum plusquam periurium, quia est peccatum blasphemiae.

Veruntamen quum Christiani iurare videntur per creaturas (ut per sancta Evangelia, aut per sanctos &c.) piè interpretandum est: hoc est secundum Christianum morem & sensum: hoc est ut intentio iurantis sit Deum in creatura afferre in testem, & non ipsam, secundum se creaturam. Et iuxta hanc
distin.